

KSAU § 141/21**Remiss av När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)**

KS2021.0185

Behandlat av	Datum	Ärende
1 Kommunstyrelsens arbetsutskott	2021-08-25	141/21

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att ställa sig bakom socialnämndens samt vård- och omsorgsnämndens yttranden och anta dem som sitt eget yttrande till Socialdepartementet gällande SOU2021:8 När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa.

Bakgrund

Kommunstyrelsens arbetsutskott fattar beslut om att avge yttrande på remisser där remisstiden inte medger behandling på ordinarie nämndsammanträde, enligt punkt 1.2 Delegationsordning för kommunstyrelsen (KS § 1/19 2019-01-14).

Sammanfattning

Regeringen beslutade under våren 2018 att ge ett uppdrag till särskild utredare gällande översyn av tandvårdens högkostnadsskydd, för att uppnå en mer jämlik tandhälsa. Utredningen skulle föreslå modeller för ett nytt eller justerat statligt högkostnadsskydd. Syftet var att stärka skyddet mot höga tandvårdskostnader och att gynna en regelbunden och förebyggande tandvård för samtliga.

I utredningen konstaterar man att tandhälsan har förbättrats på befolkningsnivå, men det finns fortfarande stora skillnader i tandhälsa och höga kostnader har lett till att allt fler vuxna avstår tandvård. Tanken är att det nya tandvårdssystemet ska bli mer likt hälso- och sjukvårdens system. Ett tilläggsuppdrag tillkom 2020, att utredningen också ska föreslå en ny reglering för tandvård till personer med särskilda behov av tandvårdsinsatser.

Utredningen påpekar också att insatser även behöver göras både när det gäller vårdgivarnas förutsättningar att erbjuda god tandvård på lika villkor och skapa jämlika förutsättningar för människor att kunna få tandvård. Idag går många regioner med underskott och utredningen pekar på behov av att motverka uppdelningen mellan offentlig och privat tandvård. Det behövs enligt utredningen vägledande principer för hur tandvården bör bedrivas och organiseras.

(29)

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Utredningen föreslår ett gemensamt statligt system för generell tandvård och att patientavgiften ska uppgå till 200 kr. För personer med mer omfattande behov av tandvård föreslår utredningen att basal tandvård införs och blir ett gemensamt ansvar mellan tandvården och hälso- och sjukvården.

Socialnämndens yttrande

Utredningens förslag är generellt bra och står för ett rättvisetänk då det kommer alla medborgare till gagn.

Förslaget föreslår en grundtandvård som är lika för alla vilket är positivt samtidigt som de som har stora behov av tandvård fortfarande ska få sina behov tillgodosedda. Positivt att förslaget pratar om en lägsta nivå för samtliga.

Det nya förslaget innebär att tandvård inte längre blir en statusfråga i lika hög utsträckning. Fler personer har rätt en jämlik status oavsett vilken ekonomi de har. Förslagen innebär att alla har rätt till någon slags bas och att den basen blir allmänt vedertagen. Vill man ha något bättre tandvård får man betala själv men basen ska vara skälig och hålla en god standard. Förslaget innebär att förebyggande tandvård och tandvård blir en del av välfärden, vilket den inte är idag. Tandvård blir en tjänst i välfärdssystemet och med ett högkostnadsskydd så blir det likställt med sjukvård och mediciner. Fler personer kommer att besöka tandvården regelbundet, vilket innebär att åtgärder kommer att kunna sättas in i tid och förebygga risken för mer omfattande tandvård.

Personer som idag har kontakt med försörjningsstöd kan ansöka om kostnader gällande tandvård. Socialnämnder i kommunerna behöver ta hänsyn till vad en låginkomsttagare på orten har råd med. Detta förhållningssätt är nödvändigt för att inte de som har försörjningsstöd får bättre tandvård än personer som har låga inkomster, skuldsanering mm. Detta är idag ett ojämnt förhållningssätt och med det nya förslaget kommer dessa skillnader tas bort. Delar av tandvården bekostas redan idag av skattefinansierade medel från till exempel försörjningsstöd och ersättning via Försäkringskassan.

Förslaget gynnar en jämlik tandhälsa genom att sänka den ekonomiska tröskeln, vilket i sin tur kommer att leda till ekonomiska vinster på sikt. En god tandhälsa påverkar såväl den fysiska som psykiska hälsan. Förslaget är även positivt ur ett barnrättsperspektiv då barn tenderar att ärva sina föräldrars tandhälsa.

Vård- och omsorgsnämndens yttrande*Allmänt*

Utredningens förslag är bra och visar på ett behov av en mer jämlik tandhälsa. Utredningen

förmedlar ett rättvisetänk som kommer att gynna alla medborgare.

(29)

Kommunstyrelsens arbetsutskott*Ansvar*

Förslaget föreslår en grundtandvård som är lika för alla vilket är positivt samtidigt som de som har stora behov av tandvård fortfarande ska få sina behov tillgodosedda. Det är positivt att förslaget föreslår en lägsta nivå för alla. Det nya förslaget innebär att tandvård inte längre kommer att vara en statusfråga i lika hög utsträckning. Förslaget innebär att alla har rätt till en grundläggande nivå av tandvård. Den grundläggande nivån av tandvård ska vara skälig och innefatta en god standard.

Förslaget föreslår att Försäkringskassan tar över ansvaret för att utfärda tandvårdsintyg men att andra instanser som exempelvis kommunen bistår med grundläggande information inför beslutsfattandet. Kommunen önskar att detta samarbete klargörs tydligt gällande ansvarsfördelning. Kommunen önskar även ett förtydligande för vilket stöd som ges till de i kommunen som bistår med grundläggande information inför beslutsfattandet. Det behövs även ett förtydligande gällande de kriterierna som ska uppnås för att vara berättigad ett tandvårdsintyg då intygsutfärdare uppmanas att vara generösa i intygsutfärdandet. Det upplevs i dagsläget som svårt för intygsutfärdare att veta vilka personer som har rätt till ett tandvårdsintyg.

Riskbedömningsbesök

Det upplevs positivt att förslaget föreslår en låg patientavgift för ett riskbedömningsbesök det bidrar förhoppningsvis till att fler personer väljer att fortsätta med besök hos tandvården. Riskbedömningsbesöket syftar till att resultera i råd om fortsatt tandvård, egenvård. Ett proaktivt arbete vid riskbedömningsbesöket kan förebygga större kostnader senare. Enligt utredningen är det idag få patienter som har mycket höga kostnader.

Intygsutfärdare

Enligt förslaget ska grundläggande information inför beslutsfattande av ett tandvårdsintyg kunna utfärdas av tandvård, hälso- och sjukvård eller kommunal verksamhet vilket är mycket positivt. De som inte har kommunal hälso- och sjukvård har idag svårt att få en instans att skriva ett intyg eftersom man som individ inte vet till vilken instans man

(29)

Kommunstyrelsens arbetsutskott

an ska
vända sig.

Kommunens biståndshandläggare inom SoL kan sakna kunskap för att bedöma behovet.

Idag anser Regionens primärvård att de inte ska skriva tandvårdsintyg trots att de identifierar

stora behov hos individer. Detta bidrar tyvärr till personer med stora behov av tandvård inte

får ett tandvårdsintyg när behovet finns. Personer som har beviljade LSS-insatser har idag

rätt till tandvårdsintyg, men om en LSS-insats avslutas blir individen av med sitt tandvårdsintyg vilket är viktigt att beakta. De individer som idag endast har LSS-insatser

från Försäkringskassan har i regel inte fått något intyg alls. Dessa personer kan privat

ansöka om tandvårdsintyg hos regionen, men det är idag otydligt hur dessa personer ska göra för att ansöka själva.

Munvårdsutbildning

Regionens ansvar för munvårdsutbildning till kommunalt anställd vårdpersonal upphör.

Nivån på nuvarande utbildningen från regionen har varit basal och uppskattad. Ansvaret

att se till att vårdpersonal inom kommunen får utbildning bör inte endast ligga på

kommunen. Troligtvis kommer tillgången på utbildning från andra intressenter att öka

med ett mer varierat utbud. Det behövs tydliga instruktioner för vad en munvårdsutbildning ska innehålla.

Handlingar

Missiv Remiss av betänkandet När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)

SOU 2021_8_Vol. 1_webb.

SOU 2021_8_Vol. 2, bilagor_webb.

Protokollsutdrag från Socialnämnden sammanträde den 2021-06-24 - Yttrande kring betänkandet _När beh...

Ordförandebeslut_ Yttrande över betänkandet "När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer ...

Skickas till

Socialdepartementet: s.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till anna.hedin@regeringskansliet.se

